

Kulturna i javna djelatnost školske knjižnice

Školska knjižnica nije samo informacijsko središte škole i izvor znanja i informacija, već i kulturno središte školske sredine. Osnovne programske djelatnosti školske knjižnice su odgojno-obrazovna, stručno-knjižnična, informacijsko-referalna i kulturna i javna djelatnost. Iako odgojno-obrazovna programska odrednica obuhvaća najveći dio djelatnosti školske knjižnice, svaki školski knjižničar ipak treba naročitu pozornost posvetiti kulturnoj i javnoj djelatnosti i dati joj izuzetno značenje, jer tom djelatnošću prvenstveno utječemo na formiranje ličnosti učenika i njegovu kreativnu kvalitetu življenja.

Kako bi mladi ljudi danas u hrvatskom društvu poštovali kulturu i umjetnost, bilo književnu, glazbenu, likovnu, kazališnu ili filmsku, nije dovoljno samo to da imaju razvijene estetske vrijednosti. Kako bi oni mogli punim plućima uživati blagodati kulture i umjetnosti, potrebno je „sazrijevanje“ ukupne društvene, pa tako i školske sredine, kako bi ona pružila učeniku mogućnost za stvaranje (ako još nije stvorio) i za zadovoljenje kulturnih potreba.

Zadovoljenje kulturnih, a i svih drugih duhovnih potreba je, zapravo, viša sfera duhovnih zadovoljstava i govori o čovjeku kao o kulturnom biću. Čovjek se ne rađa s tzv. kulturnim potrebama, kultura se uči i razvija postupno tijekom života. Jednostavno, da bi mlada osoba mogla imati kulturne potrebe, mora imati i način zadovoljenja tih potreba, odgoj i stečenu naviku. Naravno, ona uz to mora posjedovati i određenu sklonost i interes prema nečemu, a ne smijemo izostaviti niti obrazovanje. Tu, uz cjelokupnu društvenu i obiteljsku sredinu, vrlo veliku i važnu ulogu može odigrati školska knjižnica sa svojom kulturnom i javnom programskom odrednicom, kojoj cilj više nije primarno obrazovanje, već stvaranje i zadovoljenje kulturnih potreba učenika te odgoj za kulturni stil života. Učestalo ponavljanje i zadovoljavanje kulturnih potreba na način da se posjećuju kulturne priredbe stvara kod učenika naviku, određeni stil života i drukčiji način življenja.

Sama po sebi, školska knjižnica predstavlja materijalni produkt kulture školske sredine. Upravo se kulturni individualitet škole ogleda u ostvarivanju svih programskih sadržaja školske knjižnice, a naročito programa kulturne i javne djelatnosti. Drugim riječima, cjelokupna kulturna i javna djelatnost škole najvećim dijelom se ostvaruje djelatnošću školske knjižnice.

Pod programom kulturne i javne djelatnosti potrebno je obuhvatiti sve one sadržaje koji predstavljaju nadgradnju prethodnim programskim sadržajima (odgojno-obrazovnim, informacijsko-referalnim), kao što npr. slobodne i izvannastavne aktivnosti predstavljaju nadgradnju redovnom nastavnom procesu. Uz obrazovanje, tada stvaramo još jedan cilj, a to je odgoj za kvalitetno razvijanje životnih navika učenika.

Kulturna i javna djelatnost nudi školskom knjižničaru najrazličitije mogućnosti kreativne primjene. U kolikoj će mjeri on iskoristiti raznoliku primjenu kulturnih i javnih sadržaja, ovisi i o njegovoj stvaralačkoj i slobodnoj osobnosti.

Program kulturne i javne djelatnosti podrazumijeva pripremanje, organiziranje i izvođenje različitih priredbi, književnih susreta, literarnih večeri, tribina, predavanja, izložbi, kvizova, filmskih i video projekcija, predstavljanja knjiga, susreta s književnicima, itd. Susreti s književnicima i predstavljanja knjiga vrlo su dobar način za približavanje knjige učenicima i motiviranje za čitanje. Postavljanje izložbe kao animacijske aktivnosti može biti izvrsna nadopuna nastavnom procesu. U školskoj knjižnici izložbe mogu biti stalne i povremene. Stalne izložbe su uglavnom izložbe noviteta, tj. novih knjiga i ostale knjižnične građe, a povremene su tematske i prigodne izložbe. Tematskim i prigodnim izložbama se obilježavaju značajni datumi, obljetnice, spomendani književnika, važni događaji, Mjesec hrvatske knjige i dr.

Budući da kulturna i javna djelatnost školske knjižnice predstavlja vezu škole i društvene sredine, nužna je suradnja školske knjižnice s drugim ustanovama (kulturnim, športskim) u sredini u kojoj škola djeluje. Suradnja je poželjna i s narodnim knjižnicama, matičnom službom, a i s ustanovama koje se bave organiziranjem slobodnog vremena djece i mladeži (kulturno-umjetnička društva, amaterske družine). Suradnja se može ogledati u zajedničkoj organizaciji, pa i financiranju nekih kulturnih i javnih projekata. Na žalost, razlog kočenja u realizaciji nekih aktivnosti kulturne i javne djelatnosti upravo može biti financijske prirode.

Raznovrsnim aktivnostima kulturne i javne djelatnosti želimo, ne samo proširiti znanje, već i probuditi znatiželju kod učenika, izazvati estetski doživljaj i zadovoljstvo, razviti spoznaje i stavove učenika, utjecati na njegov kritički odnos prema životu, osloboditi ga za stvaralački izraz ili pak pronaći i produbiti talent. Suvremena škola se mora temeljiti na stvaranju slobodne, samostalne i kreativne ličnosti, a sadržajima kulturne i javne djelatnosti umnogome možemo tome pridonijeti, naročito ako učenike maksimalno uključimo u organizaciju, pripremanje i izvođenje tih aktivnosti.

Tanja Novak Pavić, prof.